

Süleymanzadə Səidə Mehdi qızı
HİNDİSTAN TÜRK LƏRİNİN ƏDƏBİYYATI 11-18-ci ƏSRLƏR İNGİLİS
MƏNBƏLƏRİNDƏ

Hindistanda türk mənşəli ədəbiyyatın yaranma tarixi haqqında, çox geniş və uzun məqalələr yazmaq mümkündür. Amma əsil məsələ çağımızda Hindistan coğrafiyasında yaşayan türk xalqları haqqında ingilis mənbələri öz ədəbi arxivində buna münasibətini necə göstərir deyər uzun zaman araşdırmalar apardıqdan sonra bu haqda ingilis mənbələrində az tutarlı ədəbiyyat ehtiyatının olduğu aşkarlandı. Umumiyyətlə İngilis ədəbiyyatşünasları və alimləri Hindistanı fəth edən fəthlər haqqında və bir sıra dini mənsubiyyət haqqında öz tezislərində və kitablarında yazmışlar. Lakin Hindistan türklərinin yazılı və şifahi ədəbiyyatının əvvəldən bu günümüzə qədər necə gəlib çıxması haqqında məlumat çox geniş deyildir. Buna əsaslanaraq daha dərinə ingilis mənbələrində dərinə araşdırmalar edən bir sıra ədəbiyyatşünasların kitablarından elmi məqalələrindən yararlanmaq ehtiyacı duyuldu.

Dünya ədəbiyyatşünaslığında Hindistanda türk xalqlarının ədəbiyyatının araşdırılması günümüzə qədər çox uzun yol qət etmişdir. Hindistan türklərinin ədəbiyyatı olduqca qədim və zəngin bir ədəbiyyatdır. Bu möhtəşəm və zəngin çox çalarlı ədəbiyyat tarixinə tozlu səhifələrində itib-batmış, ətraflı şəkildə tədqiq edilərək dünya ədəbiyyatşünaslığında öz layiqli ədəbi-bədii və elmi-nəzəri qiymətini almamışdır. Sadəcə Hindistan fəlsəfəsi Hindistan yaradıcılığı və ya Buddizm siması kimi dəyərləndirilmişdir. Halbuki, Hindistan əsrlər öncə fəth etmiş türk fəthləri Hindistan torpaqlarında əsrlər boyu yaşayaraq bura öz mədəniyyətlərini ədəbiyyatlarının bütün çeşidlərini və İslam dinini qətişmişlər. Bununla yanaşı olaraq Hindistan türklərinin az qismi əsrlər keçdikcə öz milli mənsubiyyətini unudaraq hind mənsubiyyətini mənimsəmişlər. Çox üzücü haldır ki, qədim ədəbiyyatı və tarixi ədəbiyyatı olan bu xalq öz zənginliyini tam dərk etmədən bəzən qarışıq umumi ədəbiyyatı kimi özünü təqdim etmişdir. Azərbaycan ədəbiyyatşünaslığında yeni olan məsələlərdən biri Hindistan Türklərinin ədəbiyyatının inkişaf təmayüllərində olan durğunluqdur. Sevincirici haldır ki, qədim tarixi keçmiş olan Türk xalqı Hindistan coğrafiyasında öz ədəbiyyatını və adət ənənələrini hələdə qoruyub saxlaya bilmişdir. Hindistan hələ də araşdırmaçılar üçün əlverişli tarixi ədəbi bazaya malik olan ölkə olaraq qalır. Buna misal olaraq bir çox xalqları göstərə bilərik. Qədim tarixi olan bu xalqlardan biri də Türk xalqıdır. Hələ eramızdan çox əsrlər əvvəl var olmuş və dünya miqyasında geniş yayılmış ulu Türk xalqı özünü, öz dilini, tarixini öz milli mədəni irsini nəsilədən nəsilə qoruyub saxlaya bilmişdir. Əsrlər boyunca bir çox sahələrdə inkişaf edən Türk xalqı əsas elmi sahələrdə də öz yerini tapmışdır. Buna misal olaraq xüsusi ilə ədəbiyyat elmini qeyd edə bilərik. Hələ çox qədim zamanlardan bəri türk tayfaları Hindistan və Əfqanıstan coğrafiyasında yaşamışlar. Uygur Türkləri, Qəznəvilər hakimiyyətini buna misal göstərə bilərik. Türk tayfaları Qəznəvi hakimiyyətindən əvvəl də Əfqanıstanda və Hindistanda yaşamış və hökm sürmüşlər. Həmin Türk tayfaları Qəznəvi dövlətinin qurulmasında böyük rol oynamışdılar. Böyük fəth Səbuk Təkin bu böyük dövlətin qurucusu idi. Səbuk Təkin Türkiyədən gəlmiş Barsaq türk tayfalarından idi. Səbuk Təkin öz "Nəsihətnamə"sində bunu özəlliklə qeyd edirdi. Bütün türk dövlət başçıları kimi Səbuk Təkində dövləti idarə etmək üçün öz dəyərli və qiymətli bilgilərini yazdığı "Nəsihətnamə"sini davamçılarına miras qoymuşdu. Qəznəvilər hakimiyyəti 963-1186-cı illərdə Mərvənnəhr, Əfqanıstan, Hindistan və Xorasanda hökm sürmüşdülər. Görkəmli Türk Məmluk xanədanlığı idi. Qəznəvi sülaləsi öz adını paytaxt Qəznə şəhərinin adından qətişmişdi. Qəznəvilər dövlətinin əsasını 963-cü ildə Samani sarkərdələrindən olan keçmiş Əmir Alp Təkin qoymuşdu. Türk imperiya sərhədləri Ceyhundan Hind çayına qədər və oradan da Hind okeanına, dənizə qədər uzanmışdı. Tarixi mənbələrə görə 1040-cı illərdə Səlcuqlular Qəznəvilərlə döyüşlər aparmağa başlamışdılar. İki Türk xanədanlığı qoşunları ilə uz üzə gələrək çatışdılar. Daha bir Türk Sultənliyi və türk hakimiyyəti, Cəlaləddin Harzəm Şah xanədanlığı möhtəşəm mərdlik və şücaət tarixidir. Bütün türk xanlıqlar və padişahlar dövlət qurduqları torpaqlarda və məkanlarda öz irsini daşıyan mədəniyyətini, əvəzsiz tarixi ədəbiyyatı, dastanlarını, nağıllarını, hekayələrini, folklorlarını, şifahi və yazılı ədəbiyyatını gələcək nəsillərə miras buraxmışdı. Bildiyimiz kimi türk sultanları və padişahları sahib olduqları torpaqlarda qurduqları dövlətdə, sarayda müxtəlif elm sahələrində o cümlədən ədəbiyyatla məşğul olan alimlər toplayaraq elm ocaqları və mədrəsələr, məscidlər inşa etmişdilər. Dünya ədəbiyyatşünaslığında dahi türk ədəbiyyatının incilərinə tez tez rast gəlmək mümkündür. Hindistanda əsirlərdir yaşayan türk xalqlarının ədəbiyyatını buna misal göstərə bilərik. Hələ eramızdan çox əvvəl Hindistan coğrafiyasında türk xalqları yaşayırdılar. Bununla yanaşı öz mənəvi irsini bu günlərə daşıyan türk xalqları öz adət və ənənələrinə hər zaman sadıq olaraq qalırdılar. Tarix boyu böyük Hindistan ölkəsini çox müzəffər türk ordular fəth etmişdir. Hindistana gələn bir çox Türk xalqlarının cəsur sarkərdələrinin, sultanlarının, şahlarının adlarını cəkkə bilərik. Böyük və dahi Əmir Teymurun imperatorluğunun adını misal verə bilərik. Böyük sarkərdə Əmir Teymur ədəbiyyata və mədəniyyətə çox qiymət verirdi. Teymurun nəslindən olan hökmdarların əksəriyyəti bədii yaradıcılığa yüksək qiymət verməklə yanaşı həmçinin özləri də bədii yaradıcılıqla və qiraətlə məşğul olurdular. Sahibkiran Əmir Teymurun nəslindən olan Zahurəddin Məhəmməd Babur şah Hindistana hərbi yürüşlərindən sonra bu coğrafiyada məskunlaşan türk şahı idi. O, adət və ənənələrindən başqa öz xalqının ədəbiyyatını, mədəniyyətini, memarlığını şah əsərlərini, əl yazmalarını, türkə şifahi folklorunu da bura daşmışdı. Buna misal olaraq Türk hökmdarının öz əli ilə yazdığı "Baburnamə" əsərini göstərə bilərik. Babür şahın nəslindən olan oğlu Humayun və nəvəsi Əkbər şah bu mədəni irsi öz növbəsində davam etdirirdi.

Qeyd etmək lazımdır ki, əsrimizin ən qədim və böyük ərazilərindən biri olan Hindistan və Hindistan türklərinin ədəbiyyatının araşdırılması bugünkü gündə də kifayət qədər geniş tədqiq edilməmişdir. Halbuki, Hindistan və Hindistan da yaşayan türk xalqlarının ədəbiyyatı çox zəngin bazaya, ehtiyata malikdir.

Dünya ədəbiyyatına üz tutan dünya ədəbiyyatşünasları Hindistan türklərinin ədəbiyyatını araşdıran ingilis ədəbiyyatşünasları və tarixçiləri bu haqda kitablar kiçik məqalələr, monoqrafiyalar və hətta tarixi kiçik epizodlu sənədli filmlər də çəkmişlər. Bu

sahədə dünya ədəbiyyatşünaslarının araşdırmaları hələ də davam edir.Hindistanda ilk türkdilli ədəbiyyatın növləri, folklor və yazılı ədəbiyyat olmuşdur.Hələ çox qədim zamanlardan bəri türk tayfaları Hindistanda və Əfqanıstanda yaşamışlar.Həmin türk tayfaları Qəznəvi dövlətinin qurulmasında böyük rol oynamışlar. Türk xalqları dedikdə Qəznəvi hakimiyyətini buna misal göstərə bilərik.Daha sonralar uyğur türk xalqının türk dilli əlifbasını,əl yazılarını buna misal çəkə bilərik.Hindistanda türk dilli ədəbiyyata aid əsərlər dedikdə nəzərdə Əmir Teymurun nəslindən olan Zahurəddin Məhəmməd Babur şahın öz əl yazısı “ Baburnamə “əsəri diqqətimizi cəlb edir.Babur şah özü şerə, sənətə hədsiz marağı olan sərkərdə və hökmdar idi.Babur şah atalarının yolu ilə gedərək ədəbiyyata,tarixə,mədəniyyətə,alimlərə,sənətkarlara çox qiymət verirdi.Babur şahın çox sayda şerləri və əl yazısı vardır.Türk xalqlarının bu torpaqlara yerləşdiyindən sonra şifahi xalq ədəbiyyatı inkişaf etməyə başlamışdı.İlkin çağlarda şifahi folklor daha sonra şerlər,dastanlar yazılmışdı.

Çin mənbələrində miladdan öncəyə aid türk mətnlərinin Çin sarayına Hunlar tərəfindən göndərilən məktublarda olması Metenin Çin dövlətinə göndərdiyi məktublar ,Saxa dövləti zamanı rəsmi məktublaşmaların aparılması və digər rəsmi məktublarda Hunlar və Göytürklər dövründə türk yazılarının mövcudluğu tarixin daha qədim dövrə aid olduğunu təsdiqləyir.Bu yazıların əsas adı Çağatay türk hərfləri ilə təşkil olunmuş qədim türk əlifbeti yəni əlifbası idi.Hal hazırda da bu qədim türk yazı əlifbası bir çox yazılarda istifadə edilməkdə davam edir.Özəlliklə Orta Asiya coğrafiyasında unudulmamışdır. EləcədəBöyük Moğol imperiyası dövründə Hindistanda türkdilli ədəbiyyat haqqında bir çox araşdırmalar aparılmışdır.Böyük Moğol İmperiyası dövründə Hindistanda türkdilli ədəbiyyat Çingizxan dönməindən başlamışdır.Çingizxan Hindistana hərbi yürüşlər etdiyi zamandan daha əvvəl uyğur kökənli türk tayfaları bu torpaqlarda yaşamışlar .Çingizxan rəsmi məktublaşmalarında əsasən yazı yazılması üçün Uyğur türk dilindən istifadə edirdi.Çağatay türk yazılarından rəsmi məktublaşmalarda və özəl məktublarda və eləcədə dövlət fərmanlarını da çağatay türkcəsində yazdırırdı. Moğol əlifbası və yazısı olmadığı üçün fərmanları və məktublaşmaları uyğur türk yazıları ilə yazdırırdı.Bu dilə rəğbətindən oğlunun adını da Çağatay qoymuşdu.Daha sonra Çingizxan oğlu Çağatayı tabeciliyində olan qoşunun uyğurlardan ibarət olan bir qisminə baş sərkərdə təyin etmişdi.Çağatay uyğurlardan ibarət olan qoşunu ilə Hindistanın bir çox əyalətlərində və bölgələrində hərbi yürüşlərdən sonra yerləşmişdir.Hələ o zamandan bəri uyğur türk dili Hindistanın bir çox bölgələrində şifahi və yazılı istifadə edilməyə başlamışdır.Hindistanda Türk tayfalarının istifadə etdiyi ədəbiyyat folklor şəklində bayatılardan ,qəhrəmanlıq dastanlardan,nağıllardan başlayaraq davam etmişdi.Öncələri dildən dilə gəzən şifahi ədəbiyyatdan ibarət idi.Mənbələrə görə daha sonra uyğur türk əlifbasında istifadə edilmişdir.Hindistan türklərinin ədəbiyyatı olduqca qədim və zəngin bir ədəbiyyatdır.Buna baxmayaraq dünya ədəbiyyatşünaslığından öz layiqli ədəbi-bədii və elmi-nəzəri qiymətini almamışdır.Belə ki,Hindistan türklərinin ədəbiyyatının,şifahi və yazılı ədəbiyyat nümunələrinin ingilisdilli ədiblərin,tənqidçilərin,alimlərin yaradıcılığında ayrıca olaraq türkdilli hind ədəbi nümunələri kimi deyil,ümumhind ədəbiyyatının tərkib hissəsi oyrənilmişdir.Bəzən şair və yazıçıların özləri də türk millətinə mənsub olduğunu belə unudaraq ümumhind ədəbiyyatı və mədəniyyətinin zənginləşməsində böyük rol oynamışlar.Bu yazıçıların bir qismi türk dilində ,bir qismi isə hind,fars,ərəb və ingilis dillərində bir-birindən gözəl əsərlər ərsəyə gətirmişlər.Hələ çox qədim zamanlardan bəri türk tayfaları Hindistan,Pakistan və Əfqanıstan ərazilərində məskunlaşmağa başlamışlar. Bu xalqlar zaman –zaman qədim hind mədəniyyətinin formalaşmasında öz böyük tövhələrini vermişlər.Qədim Hindistan ərazisinə türklər Şərqi Tükrüstan ,Əfqanıstan,Çin sərhədlərindən yürüşlər təşkil edir və vaxt keçdikcə bu ərazilərdə məskunlaşmışdılar.Bu zaman onlar özlərinin mənsub olduqları dini inancları Hindistan ərazilərinə gətirir,həm də yerli inancları qəbul edərək aborigen hindlilərlə qarışmışdılar.Hindistana köç edən qədim türklərin dini inancları tək tanrıya inam olan tanrıçılıq dini idi.İngilis ədəbiyyatşünasları və araşdırmaçıları bu haqda öz ədəbiyyatlarında geniş bəhslər etmişdirlər.İngilis yazıçıları Moğol və Türk adlandırdıqları ədəbi əsərlərində buna rast gəlmək olur.Hindistanda klassik türkdilli ədəbiyyatın yaranma tarixi çox qədimdir.Qədim olduğu kimi çox fəlsəfi və inandırıcıdır.Hindistanda türkdilli ədəbiyyatın yaranmasının böyük fəlsəfi əhəmiyyətli tarixi var.Əyər qədim tarixə müraciət etsək türk xalqlarının səkkizinci əsrdən sonra bu coğrafiyaya tayfalar şəklində gəldiyini aşkar etmiş olarıq.Bundan başqa səkkizinci əsrdən etibarən ərəb xilafətinin təsiri nəticəsində islam dinini qəbul edən yeni türk tayfalarını görmüş olarıq.İstər –istəməz bu yeni din türk tayfalarından hindistanda yaşayan digər xalqlara təsir edərək qəbul edilmişdir.Həmçinin islam dinini qəbul etmiş türk və digər xalqlar öz mədəniyyətlərində və ədəbiyyatlarında dini amillərə geniş yer vermişdirlər.

Gəznəvi hakimiyyətinin qurulmasından öncədə Hindistanda türk tayfaları seyrək olsada yaşayırdılar.Qeyd etdiyimiz kimi, Qəznəvilər dövlətinin qurulmasında həmin türk tayfalarının dəstəyi və böyük rolu olmuşdur. Tarixi mənbələr və illər bunu işarə verir.963-1186-ci illər.Bildiyimiz kimi,Türk tayfaları ilə yanaşı digər xalqlarda bu hakimiyyətin qurulmasında iştirak etmişdilər.Qeyri-türk dillərində danışan və yazan,hindlilər,puştular,sinkxlar və digər xalqları buna misal verə bilərik.Hindistanda hakimiyyətdə olan türk hökumdarları şerə,sənətə,tarixə və bütün elmi sahələrə çox diqqət yetirirdilər.Eyni zamanda bədii qiraəti,şeri yüksək qiymətləndirirdilər.Hindistanda qeyri türk dillərində yazıb yaradan məşhur Hind yazıçısı Rabindranat Tagorun Hind fəlsəfi kitablarını və digər yazıçıların Hind dilində və ya puştu dilində yazıçıların əsərlərindən misal verə bilərik. Hindistanda klassik türkdilli xalqların ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələri

Zahurəddin Məhəmməd Babur şah Hindistanda klassik türkdilli ədəbiyyatın təməlini qoyan hökumdar və böyük sərkərdə olmuşdur.Atalarının yolu ilə gedən Türk İslam aləminə böyük hörmət və rəğbətlə yanaşan Şah Babur bütün elmi sahələrdə çox yaxşı yetişdirilmişdi.Hindistanda Türk İslam mədrəsələr, məktəblər açmışdı.Atalarının yolu ilə gedən şah Babur özünün qələmə aldığı Baburnamə əsəri ilə rəğbət qazanmışdı.Baburun nəslindən olan davamçıları oğlu və nəvəsi onun mədəni irsini mirasını davam etdirmişdilər.Şah Babur yaratdığı öz əlifbasının müəllifi idi.Delhi şəhəri Babur sultanlığı mədəniyyət ocağı olaraq sənət,tarix,ədəbiyyat,memarlıq sahələrinin mərkəzi idi.

Çox zəngin kitabxana toplayan və mədrəsələr inşa etdirən ,quran Babur şahın mirasını oğlu Humayun və nəvəsi Cihan Şah davam etdirmişdi.Şah Cihan qədim Delhi şəhərində ən böyük İslam Cuma camisini inşa etdirmişdi.Onun inşa etdirdiyi Tac Mahal sarayı isə yüz illərdir dillərə dastandır.Saf məhəbbətin simvolu olaraq yaşamağa davam edir.

Bir çox dünya alimləri kimi türk əsilli alimlər və yazıçılar bir müddət Hindistanda yaşamışlar.Hindistanda yaşayan türk xalqlarının izi ilə getməyə çalışmışlar.Eləcə də Hindistanda bir müddət yaşayan yarıdan Türk yazıçılardan Saib Təbrizinin və həmçinin İbrahim Ordubadinində adını çəkə bilərik.(1601-1679)

18-ci əsrlərdə və daha sonrakı illərdə Hindistan türklərinin ingilisdilli ədəbiyyatının yaranma fəslə olduğunu görmüş oluruq. Hindistanda türk muhacir ədəbiyyatı dedikdə bir mənəli olaraq avropada və ingiltərədə və bir sıra mədəniyyət çağının yüksək olduğu ölkələr göz önünə gəlmiş olur. Məlum olduğu kimi,Hindistan ölkəsini İngiltərə uzun müddət müstəmləkə altında saxladığı üçün əsas dövlət dili ingilis dili olmuşdur.Bu səbəbə görə orta məktəblərdən başlayaraq Hindistanda təhsil sistemi əsasən ingilis dilində aparılırdı.İstər istəməz yerli və mühacir yazıçıların ədəbi fəaliyyətinə bu xüsus təsir göstərmişdi. Yazıçıların və şairlərin yazdığı əsərlər və şeirlər ingilis dilində yazılaraq nəşr edilirdi. Hindistanda yaşayan türklərin ingilisdilli ədəbiyyatı ilə əlaqədar Hindistanın mədəniyyət mərkəzi olan Delhi də rastlamaq olar.Hal hazırda Aqra və Aqra şəhərinin ətrafında türklərin ingilisdilli ədəbiyyatına rast gəlmək olur.Yerli türklərin ingilisdilli yazıçılarının qələmə almış olduqları hekayələri,şerləri,folklor inciləri ,dastanlar haqqında orta məktəblərdə eləcə də ali təhsil ocaqlarında rastlamaq olur.

Hindistanda coxsayıda millətlər,xalqlar yaşadığı kimi Xəzərlərdə yaşayırlar.Xəzərilərin ingilis ədəbiyyatında yeri çox özəldir.Xəzərlər elm adamlarının dilinə görə"Hazar" yəni Gezgin mənasına gəlir."Xazarilər" bir çox mənbələrdə eləcə də İngilis mənbələrində tarix səhnəsində Sabar Türklərinin davamı olaraq qətd edilir. Xəzərlər əsasən Şimali Qafqazda və Volqaboyu ərazisində yayılmış,bir çox türk mənşəli xalqların etnogenezinin formalaşmasında iştirak etmiş qədim türk yayfalarından biridir.Müxtəlif tarixlərdə xatırlanan xəzər boyları haqqında məlumatların ildən artıq bir dövrü əhatə edir və yayıldığı ərazilərin zaman-zaman dəyişdiyini nəzərə almayan bəzi Orta əsr şahnaməçiləri və son iki əsrdə xəzər mənşəsi ilə məşğul olan bəzi alimlər müəyyən yanlış fikirlər söyləmişlər.Hətta ayrı ayrı alimlər xəzər boylarını abxaz,gürcü,osetin olaraq da qeyd etmişlər.Lakin bu belə deyil.Xəzərilərin milli mənsubiyyətinin və qədim xalq olaraq Xəzəri adlandırılmasında daha əvvəlki qədim dövrlərə aiddir.Əsrlər öncəyə dayanaraq bu coğrafiyaya yerləşmiş türk xalqı sonradan öz coğrafiya təsirinin altında Xəzəri adını qəbul etmişlər.Bu adı almalarının əsas səbəbi ata və babalarının əvvəllər Xəzər dənizinin ətrafında yaşamaları ilə bağlı olmuşdur. Bu dövrdə Xəzərilərin ədəbiyyatı əsasən islam mədəniyyətinin təsiri ilə yaranıb iki istiqamətdə inkişaf etmişdir.1. ci hökmdarların şahların himayəsi altında olan saray ədəbiyyatı 2-ci mütəvazi olan sadə xalq ədəbiyyatı.Hər ikisi qədim türk xalqının nadidə incisi olaraq meydana gəlmişdir.Bu qədim mirası qorumaq toplamaq yeni Xəzəri türklərinin, türk dünyası və dünya ədəbiyyatşünaslarının müqəddəs borcudur ...Ancaq xəzər problemi dərinədən öyrənildikcə tarixi gerçəklikdən uzaq olan belə fikirlər qüdəlikdən çıxmışdır.Xəzərlərin türk olması artıq şübhə doğurmasada,onların hansı türk dialektində danışması və ilkin yurdu barədə mübahisələr hələ də davam edir.İngilis ədəbi və tarixi ədəbi mənbələrdə Xəzəri türk xalqlarının araşdırılması və coğrafi baxımdan çox vacibdir.Bu vaciblik türk ədəbiyyatına çox önəmli bəhrələr vermişdir.Xəzərilərin çox qədim 5000 min ilə yaxın tarixi var. Qədim Xəzərilər xalqı Hind coğrafiyasına hələ eramızdan çox əvvəl gələrək məskunlaşmışdılar.Öz adət və ənənələrinə sadıq qalaraq qoruyub saxlaya bilmişlər.Xəzərilərin özünə məxsus keçdikləri "Hind Hazar" dərnəkləri icmaları mövcuddur.Xəzərilərin dini islam dinidir.Əqidə və milliyyət olaraq isə Türkdürlər.İngilislər tərəfindən uzun müddət müstəmləkə edilmiş Hindistanın digər yazıçıları kimi Xəzərilərdə local və ingilisdilli ədəbiyyata əsərlərində yer verirlər

İstifadə edilmiş ədəbiyyat

- 1.Govern.The early empires of Central Asia.London,1939.
- 2.Gruwedel A.Mythologie du Buddhism.Lipzig,1990.
- 3.Köprülü M.F.Türk Edebiyyatı Tarihi,İstanbul,1986.
- 4.Ata-Malik Juvaini.The History of the world –Conqueror.Vol.1Manchester,1958
- 5.Waddel L.A.The Suddism of Tibet er Lamaism.London.1895.

Açar sözlər:Hindistantürkləri,qədimdövr,ədəbiyyat,folklor,yazılı ədəbiyyat,ingilis ədəbiyyatı

Ключевые слова: Индийские турки, древние времена, литература, фольклор,

Keywords: English literature,ancient times,literature,folklore, written literature,English literature

The Literature of the Indian Turks in the English sources in the 11-18th Centuries

Summary

The ancient period of Indian Turks literature is studied in this thesis.This article is about the fact that the literature of the Indian Turks was in English sources in the 11th and 18th centuries.IndianTurks literature has developed in English sources to this days.That all centuries which was up noted that is one of the most important periods of the Indian Turks literature.Turkish tribes was in India before 11 -18th centuries.It means many years Indian Turks contine to develop their literature and culture in India to these days.

Литература Индийских Турок в английских источниках 11-18 вв.

Резюме

В Этом тезисе исследуется древний период литературы индийских тюрков.Статья посвящена тому факту,что литература индийских турков в 11в-18вв есть в английских источниках что, все упомянутые столетия являются одним из важнейших периодов индийской тюрской литературы.Туретские племена были в Индии еще до 11века. Это говорит о том что,индийские тюрки продолжали развивать свою литературу и культуру в Индии по сей день.

RƏYÇİ: prof. L.Əhmədova